

RA

P

RT!

**ryze avant-
gardní pravi-
delná občas
rýpavá tisko-
vina**

V.

Slunce je dítě, co lupou pálí mravence

Úvodník ☛ Faruk Cetinkaya

Už vám někdy bylo takové vedro, až jste začali uvažovat nad tím, zdali se potí i mravenci? Pokud se potí, tak jsou o to více obdivuhodní – v jejich neutuchající vůli pozvolna obsadit Vokýnko, pomalu se prodolovat dřevěným rámem, zcela ho zkolonizovat a zde pak plánovat svou velkou cukrovou loupež.

Já ovšem nemusím chodit až k Vokýnku, abych byl svědkem úctyhodné píle. Vzдорující veškeré teplotní nepřízni, mí kolegové nadále vystavují své klávesnice krupějším potu a uvažují nad všemožnými metodami, jak prostřednictvím akrobatických kousků napodobit větrák, a ochladit tak zbytek redakce.

Budiž tedy tento úvodník jakýmsi potřebným poplácáním po zádech těm, kteří jsou schopni vyřídit obtahy jako na autogramiádě. Těm, kdo mi nedají přes hubu navzdory její prořízlosti, a těm, kdo ve dne v noci nespí.

„Kdyby se v redakci nesešli čuráci,“ zní část neoficiální hymny *Splav!u* (našeho prapředka), která pokračuje „to by se krásně psalo...“ Jaké šarvátky museli asi zažít ti ostrílení veteráni! O tom nechám si já zdát (nebo spíš nočněmůrovat?), neboť představit si *Raport!*, kde bych pociťoval potřebu přestat psát a šel na truc spát, shledávám jako věru obtížné.

Autor je myšlenkami v ledové sprše.

PROGRAM - PONDĚLÍ 30/6

9:00 Spořitelna

Přednáška prof. PhDr. Michaely Hashemi (Horákové), CSc. o *Poutníkovi Jana Amose Komenského a jeho novodobé podobě*

10:30 Spořitelna

Prezentace nové edice *Jan Amos Komenský: Duchovní traktáty I*

13:00 Farní zahrada

Seminář o středečním scénickém čtení *Sever*

14:00 Zahrada Šrámkova domu

Autorské čtení Tima Postovita o hořících městech a bezpečí ubytoven

15:00 Sobotecká základní škola

Poslech Evy Blechové a jejího *Zářivého dítěte* o Marie Curie a radiu

16:00 Spořitelna

Rozprava o budoucnosti českého jazyka i světa kolem nás *Nová slova pro antropocén*

16:00 Městské divadlo

(pro děti od 4 let)

Divadelní představení *Diviška a červený provázek* o dětství v zasněžených krajinách

19:30 Spořitelna

Poetický pořad se zamyšlením o Hamletovi a jeho podobách v českých překladech

22:00 Zahrada Šrámkova domu

Projekce *Máchovských filmových variací* o tom, kde končí cesta a začíná film

JÍDELNÍČEK**Pizzerie Maštal****Snídaně (7:30–9:45):**

Špízy z fazolí na trekových holích podávané s leknínovou plackou

Oběd (11:30–14:30):

Hovězí vývar s nudlemi

Svíčková na smetaně, houskový knedlík, brusinkový terč

Čočka na kyselo s uzeným masem a kyselou okurkou

Čočka na kyselo s vajíčkem

Večeře (17:00–20:00):

Zeleninová polévka

Míchaný salát, pečené kuřecí paličky

Smažený květák s vařeným bramborem, tatarská omáčka

Vokýnko

Hermelínová pomazánka

Ořechový koláč

Syny odchovala, manžel zemřel... Gute Reise!

Raportáž ■ Sofie Hanounová

V sále sobotecké Spořitelny proběhla přednáška literární historičky Mgr. Veroniky Faktorové, Ph. D. Ta svou přednášku s názvem *Neohrožená a vždy spokojená: první moderní cestovatelka kolem světa Ida Pfeifferová* uvedla kontextem cestovatelek 19. století. Ty byly oproti svým mužským protějškům znevýhodněny, a to hned na několika úrovních. Tehdy totiž panoval jakýsi celospolečenský konsenzus nad tím, co to znamená být žena, tedy konkrétněji, co to znamená být “dobrá žena”.

Dobrá žena, tedy dobrá manželka, dobrá hospodyně, dobrá matka. Zaprášené a strnulé definici, pokud se to tedy definicí vůbec nazývat dá, kontrastuje žena silná, žena emancipovaná, “dobrá cestovatelka”. Tehdy spíš patologický jev. Nechtějí vyšívat a hrát na klavír. Odmala se prý projevují jaksi chlapecky. Jsou odvážné, ale ne v pozitivním smyslu. Vždycky jsem si myslela, že odvaha je inherentně propojena s kladnými konotacemi. Ne však, když se jedná o ženskou emancipační odvalu.

Navíc, „nechráněná“ žena na cestách přirozeně nečelí stejné míře diskomfortu jako „nechráněný“ muž na cestách. Ženská zkušenost je, jak asi mnohý tuší, mnohem tužší. Je totiž mnohonásobně umocněna diktátem společenských konvencí. Například po prolistování módního magazínu ženské „turistické“ módy je nabíledni, komu jsou při cestovatelských snahách házeny klacky pod nohy. Ony to teda snad ani nejsou klacky, jsou to dlouhé sukně, korzety, nejlépe klobouky. Skoro to působí jako záměrné omezování na pohybu, na pohyblivosti. Takový turistický oděv je možná vhodný na promenádu kolem Dunajského kanálu (nejlépe v doprovodu manžela), na cestu kolem světa však stěží.

Mužský doprovod paradoxně ženské emancipaci posloužil docela dobře. Po boku svých mužů cestovaly tzv. expediční manželky. I v pohybu tak dodržovaly společenskou normu a svou cestu si tím legitimizovaly.

V druhé části přednášky se doktorka Faktorová zaměřila na konkrétní cestovatelskou zkušenost, a to zkušenost Idy Laury Pfeifferové, rakouské cestovatelky, která dvakrát obkroužila svět a napsala o tom třinácti knih. Svou první cestu se rozhodla realizovat v pětačtyřiceti letech. Syny odchovala, muž zemřel... a tím jí znemožnil stát se expediční manželkou. Svou cestu si tedy legitimizovala tím, že se vydala do Svaté země. Až cestopisy odhalují, že pro Idu Pfeifferovou pravděpodobně Terra Sancta vyzařovala pramálo duchovního.

Cestopisy odhalují její zájmy například o etnologii, entomologii a geologii, jsou ale i jemnocitné a zaměřené na všednodennost, a na tu všednodennost reaguje, jak se na 19. století sluší a patří, optikou biedermeierovské hospodyňky.

*Přiznaně alergická autorka je momentálně atakována
pytlíkem solených buráků.*

Český Joan Miró

Raportáž ■ Bára Fiedlerová, Martina Klhůfková

Na první pohled je to jen kousek zbytečnosti. Prázdný flakonek od kolínské nalezený u přítele v koupelně, korálky, se kterými si děti nechtějí hrát. Ale pod rukama Jana Rýze se z nich stávají vzpomínky, tvary, významy. Tam, kde jiní viděli odpad, on viděl začátek.

Narodil se v roce 1946 do rodiny, kde se cenila pracovitost a technické směřování. Výtvarný talent v něm však od dětství dřímá. Během studia tajně podával přihlášky na umělecké školy – a prošel. Prošel navzdory očekávání, navzdory rodině, jen silou vlastní vůle.

Jan Rýz vystudoval matematiku a výtvarné umění na pedagogické fakultě. Ale to racionální, přesné, ho provázelo dál – ne jako omezení, ale jako rámec, v němž se mohla jeho výtvarná tvorba volně rozvíjet.

Učil a zároveň vedl. Ukazoval skryté. Podle jeho dlouholetého přítele v lidech probouzel vnímání krásy i tam, kde ji jiní nehledali (bývalá žena Alenka přikyvuje).

Na své výtvarné cestě procházel od realismu k abstrakci, od kresby k malbě, od oleje ke kolážím, od koláží k asamblážím – až došel k čistému plastilu (čistě rýzovská technika). Jako svůj hlavní motiv si neobvykle vybral téma sportu a pohybu – lyže, tenis, auta, rychlost – přetavené do forem, které nebyly doslovné, ale nesly energii. Abstrahovaná tříkolka, volant nebo jiná část auta – už to nejsou jen technické konstrukty, ale umění.

Všude, kudy chodil, viděl věci, které by se mu hodily. Rýz jako tvůrce světa, který se rozpadá – a zároveň skládá zpět v nových podobách.

Plastily vdechují Rýzově odkazu život a tím mu materiály, kdysi odhozené, splácejí svůj dluh.

Autorky oceňují, že Jan Rýz upcykloval dřív, než to bylo in.

(Do)Hra

Imprese ■ Valentina Kučerová, Marek Sechter

Dnešní diskusi otevřel Libor Vacek poněkud záludnou otázkou, totiž zda byly postavy ze včerejší hry mrtvé nebo živé. V různorodosti názorů však svou nápaditostí vyčnívaly tyto: postavy jsou mrtvé, ale nevědí o tom / spáchaly sebevraždu / jsou živé, ale vnitřně mrtvé. U většiny účastníků se dostavila silná dávka fascinace při centrálním pohledu na scénu rámovanou dvěma vzrostlými listnáči s panoramatem Sobotky v pozadí – „...možným kontrastem mezi světem mrtvých a živých.“ Eskalaci atmosféry umocňovalo ustupující slunce a prohlubující se tma.

Účastníci se shodli na několika poznatcích, mezi něž patřil postřeh, že představení bylo uctivé k Beckettově předloze – zejména co se čouhajících hlav z uren a dodržení světelných efektů týče.

Diskutující ocenili herecké výkony, scénografii i víceúrovňovost Beckettova díla, které se nevyčerpá jednou interpretací, neboť zacyklenost postav na cestě „někam“ zůstává bezednou studnicí výkladů. „Jestliže je všechno jasné, tak je to nuda,“ zaznělo.

Autoři se tímto letos loučí. Sobotce zdar!

Povídky, to jsou takové jednohubky

Raportáž ■ Anna Košťálová, Markéta Pospíšilíková

Naše první kroky po příjezdu na Šrámkovu Sobotku vedly za kulturními prožitky, konkrétně na autorské čtení Alexeje Sevruka. Se spisovatelem a jeho tvorbou jsme se střetly v prostředí zahrady Šrámkova domu ve dvě odpoledne, čerstvě vyspané po surrealistické noční cestě z Brna (tímto zdravíme pana průvodčího, který opomenul, že jedeme „načerno“ po úspěšném zaspání).

Básník, prozaik, publicista, bývalý šéfredaktor časopisu Plav a překladatel Alexej Sevruc se narodil roku 1983 v Kyjevě na Ukrajině; od dvanácti let žije v Česku. Na FF UK v Praze vystudoval ukrajinistiku a všeobecnou slavistiku, kde také obhájil disertační práci. Překládá z ukrajinštiny a do ukrajinštiny, osciluje mezi publicistikou, poezií a prózou. Na Sobotce s ním vedl rozhovor Ondřej Macl v rámci cyklu *Osudové cesty a cesty osudu*, který připravil Román Polách.

Alexej Sevruc, v tričku s nápisem „Cruel Ukrainian Writer“, mluvil o svém debutu *Divadlo tančících loutek*, o románu *Evropanka* a kulturní identitě. „Sice píšu česky, ale moje ukrajinství mi nikdo neodpáře,“ komentoval pevný vztah mezi svým psaním a zemí, z níž pochází. Samotný román *Evropanka* je stylizován jako vyprávění jeho babičky z ukrajinského Polesí a vyjadřuje, slovy autora,

„hold všem ukrajinským ženám“. Roman Polách dílo označil za tzv. „velký román“ a na otázku moderátora, zda Sevruc ve velký román věří, dostalo publikum odpověď: „Obecně věřím na psaní.“

I přes naše očekávání, že autor přečte něco ze zmiňovaného díla, dal nám „ochutnávku“ ze svého povídkového umu, již publikovaného v časopise A2. „Povídky, to jsou takové jednohubky, co člověk sbírá, aby je mohl poslat nakladateli“ uvedl Sevruc čtení Kachovského moře.

Klapání kol, hučení vlaku, cesta říční tramvají, koupačka v kanále, Saša laškovně pokřikující: Marisabelle! – tím vším byla pro Sevruka Ukrajina devadesátých let. Poetika dětského světa přecházela postupně z laskavě komického do hořce tragického rázu, když se vzpomínky na cesty ke Kachovské přehradě protkaly s tísnivou reflexí současné války na Ukrajině.

Autorky od příjezdu do Sobotky hodně slyší stříbrný vítr.

Vodoměrka

Imprese ■ Magdaléna Kvasničková, Faruk Cetinkaya

Vodoměrky brnkají na hladině,
nahodile a přitom pravidelně
co je věrohodnější – paměť člověka, nebo přírody?
rok 2186
budeš ještě žít?
příklady uplývání – počítadla vody
paměť ani momentální chvíle nejsou izolované
entity – vždy je může narušit něco zvenčí
POPLACH!

Sirény si nás volají do hlubokých vod, po nás potopa
potůčky pomalu natékají do těla houslí
koráb se potápí a vrže
moje ruce vytváří čas (čas vytváří moje ruce?)
ale zatím mi protéká mezi prsty jako voda
housle hladí vyprahlá tráva
POPLACH!

Pohodlně se vzdáváme zodpovědnosti
nejsme prokletí, ale cyničtí a nevěříme
o planetě mohou mluvit jen zasvěcení
Dalajláma je dobrej chlap
vše je propojeno – potůčky mezi srdci

Spojení se – propojení v potok, říčku, řeku až až až...
po nás potopa
zmučená voda
protéká bohoslužebný zpěv nad logaritmickým
proroctvím o kyselosti CITRÓNY v MOŘI

příklady uplývání

2006 jednou, 2007 zas nic, a pak znova, 2008 pět set,
pH 7, zemětřesení 4, kyselost 8 a půl ...
stále počítáš
kyselé moře, kyselá krev
CITRÓÓÓNY!

Pod sluncem kráva, pod krávou muž vylitý

že prý nejí hovězí
že prý odvracíme pozornost od padajících špend-
líků – noh vodoměrek brnkajících na struny co
kapky rosy

Kráva z jinovatky

její mléko se slévá v řeky
dřevo houslí praská jako parapet
nebo starý smutek
i Dalajláma pláče
moře citrónů se vylévá z očí
jsi chudý – ledovec je dnešní zlato!

Pozlátko na povrchu tvoří obligátní omezení

emisních oblaků
tak oprašme ruce – dobrá práce, sekto industria-
lismu

Už jsi dopočítal? Kdy se konečně zvedneš a hodíš na
slunce deku?

slova se pálí, provoňují denní tisk
POPLACH!
3... 2... 1... VODPAL! a nezapomeň vrátit ten oheň,
jooooooooo, ten cos ukrad
spočítej si svý účty
dopočítej objem své ropné krve

Ekonomicky uvědomělý vulkán planety

= člověk
příznivá perspektiva
udržitelnost
udržíš oheň v ruce?

Pasažéri letadla, povinně s cigaretou v ústech

táboráček plááááááápolá u hranic Indie
s Pákistánem a hraničáři si olizují rty žízni

Dalajláma jezdí na Bali

pláče před publikem
zatím nám oheň hoří v klíně
opečeme si kuře, napijeme se ropy
začíná věčné léto
POPLACH!

Pochop, že ti nechci prodat ekočaj pro škrábavé hrdlo
 poděděná rakovina jménem láska ke koupi
 CO_2 CO^2 CO_2 CO^2 CO_2 ?

Nepočítej, nejdřív dojez, co máš na talíři
 matka je základem všeho, poslouchej, mluvíš ma-
 teřskou řečí
 voda má ženský charakter
 až tě obejmě, možná získáš schopnost soucitu
 poslouchej – sirény už volají

Autoři si přehazovali sešit jako horkej brambor.

Cesty časem

Imprese ■ Axel Doubravů

Otec mi najal hofmistra, aby mě vzal na kavalírskou cestu do Itálie. Ta by měla patřit ke vzdělání každého mladého muže. Právě drncáme po slunném venkově v kočáře, společně se dvěma sluhy. Vyrázili jsme před více než třemi měsíci a před námi je ještě půlrok. Otírám si pot z čela a zapínám kabát, za chvíli dorazíme na audienci ve dvoře místního šlechtice, musím vypadat reprezentativně. Na klíně mám rozepsané dopisy domů – ve stále trochu kostrbaté italštině píšu řádky s dojmy z divadelní hry...

Ze snění o dávných cestách mě vytrhává profesor Vít Vlnas, který červeným laserem zvýrazňuje psíka na obrazu v prezentaci. Nad čtyřnohým tvorem stojí mladý kavalír oblečen do červené róby s antickým sousoším za zády. O chvíli později přednášející předává slovo doktorce Evě Bendové a přesouváme se společně s novými vynálezy a změnou smýšlení o zhruba 140 let dopředu do období romantismu.

Už hodinu sedím ve vlaku, kdy už budu v cíli? Mám založený prst mezi stránkami knihy a znuděně se dívám z okna. Zrak přesunu na noviny ležící na protější sedačce. Natáhnu se pro ně a očima spočinu na fotce z balónu vyobrazující mávající dav pod ním. Vypadají jako rozsypaná zrnka mleté kávy. Je to zvláštní vidět svět z tohohle úhlu. Znovu se podívám z okna. Sleduji horizont v dáli, vždy je na svém místě a vše se k němu sbíhá. Tak proč se najednou ukrývá, když se na něj člověk dívá svrchu? Stydí se snad, nebo chce jen krajíně předat možnost ukázat veškerou její krásu? Najednou však vlak vjíždí do tunelu, objímán kamením a tmou, myšlenky se rozplynou.

Autor stále neumí otevřít lízátko.

Dej mi do ruky cokoliv a sleduj, co se stane

Dojmologie ■ Eliška Rybová

Včerejší objektové divadlo *Krajina v batůžku* od studia Damúza bylo... Bylo. Fajn, zajímavé a vlastně se mi fakt líbilo. I když přiznávám, že zapůsobil spánkový deficit a kocovina se v kombinaci s úplnou tmou v divadelním sále Městského divadla a zvukovými efekty napodobujícím různé úrovně deště proměnila ve dva osvěžující, byť kratičké mikrospánky. To však není chyba ani programu nebo Damúzy, určitý drobet viny nesu já, ale nejprovinilejší je Vokýnko. (Tímto je zdravím a posílám pusou.) Takže se moc omlouvám hercům, protože na to, že jim do obvyklé trojice jeden chyběl, zvládli celé představení odehrát bez

toho, aniž by byl tento personální nedostatek jakkoliv poznat. (Tímto zdravím i je a posílám sušenku a čaj s mlékem.)

Co jsme viděli, bylo nevidané, často i sprosté, někdy možná trochu moc. Na objektovém divadle jsem nicméně už jednou byla, ale bylo tak nějak jenom audiovizuální. Tohle bylo ještě něco jiného. Po nejen dětském publiku cestovaly roztodivné předměty, někdy i s vlastním bezdrátovým osvětlením, také kamínky, hrnečky v celku i na padrť, vatové žmolky, mokré provázky i prapodivné kusy železa, které se na stole před hledištěm měnily na hospody, domy bez střech, hory, skály nebo jen keře a stromy. I když jsem třeba vypravěče ne vždy slyšela, zdálo se mi, jako by to možná všechno bylo součástí plánu. Nevidět a neslyšet všechno, ale zato si to ohmatat. Stala jsem se jednou z postav? Nebo samostatným vlastním vypravěčem? Proč se mi to tolik líbilo a co konkrétně? Proč jsem to nepochopila a proč nedokážu pochopit, co bylo to, co mě tolik dostalo? Co když jsem to úplně stoprocentně nepochopila jenom proto, že už nejsem dítě? Nebo možná naopak, protože ještě dítě jsem...?

Autorce dospělé se nelíbilo a nepřišlo jí vhodné, že byla v dětském divadelním představení sprostá slova, autorce dítěti to přišlo fascinující a děsná práce.

Šrámkova 9,74°

Raportáž s trochou imprese ■ Matyáš Valkoun

Deset minut před startem přicházím na sobotecké koupaliště. Ostatní běžci už se protahují a rozklusávají, zapíšu se rychle na registraci a hned je doháním. Slunce pálí, na nebi ani mráček a navzdory o hodinu posunutému zahájení teplota zůstává vysoká. S úderem sedmé hodiny a symbolickým odpočtem vybíháme.

Přes silnici míříme rovnou do pole, kde se skupina asi pětadvaceti běžců pozvolna roztahuje. Držíme se v kolejších, klasy ječmene se nás snaží zpomalit. Na prvním kopci tepovka prudce stoupá, dech se zrychluje, ale výhled je nádherný. Následuje krátký úsek po silnici a v Libošovicích uhýbáme do údolí. Přes svůj dupot a dech se snažím poslouchat to ticho. Ticho s trochou ptačího zpěvu, šustění křoví a bzučotu. Cesta se začíná klikatět a já jí dávám veškerou pozornost. Když ale risknu špatný došlap a potenciálně vyvrkнутý kotník, zvednu hlavu a kochám se skálami, stromy, barevným kontrastem mezi nebem a lesem. Prach cesty se mísí se závanem rybníku, ve kterém se odráží slunko a problikává mezi stromy. Jsem zadýchaný a zpocený, lepší se na mě kdejaká muška, ale moc si to užívám.

U Kosti беру kus jablka, banán a vodu. Třetinu vypiju, během toho třetinu vyliju a tu poslední hodím na sebe. Nejdřív mě voda spíš zahřeje, až po chvíli ochladí. Pokračujeme do Plakánku. Nechávám kopřivy, ať mě popálí, nemám čas ani prostor se jim vyhnout. Alespoň už tu není překážková dráha z popadaných stromů jako minulý rok.

Flaška vody, kterou mám v zadní kapse, mě upozorňuje, že bych se měl zase napít. Poslechnu ji před kopcem do Vesce. Z chladného (velmi relativní pojem) údolí vybíháme zpět na vyhrátou louku. Míjím kachny, co se už dlouho nepohnuly, a napravo už vidím Humprecht. Pozoruji svůj stín, který se natahuje přes celou silnici. Přebíhám přejezd a přes parkoviště vbíhám do cíle. Pán s mikrofónem mi gratuluje k výkonu, paní sedící u tácu s ovocem mě hned vybízí, ať se občerstvím. S úsměvem přijímám a jdu se vydýchat stranou.

Autorovi se rozvázala tkanička už po prvním kilometru.

Mezi balkánskou party a divadlem

Reflexe ■ Eliška Nagyová

Celý den jsem se šetřila, polehávala jsem ve stínu kostela, chodila jsem pomalu a pila jsem hodně vody,

protože jsem věděla, že mám na starosti článek o kapele Fekete Seretlek – cello, housle, akordeon, bicí, kontrabas a trumpet. Taneční lidovky z Řecka, Bulharska, Slovinska i Česka. Z pracovních důvodů musím jít do kotle. Jinak to nejde.

O téhle kapele jsem slyšela už hodněkrát. V Praze se s balkánskou hudbou roztrhl pytel, ale scéna pořád jaksi není nasycená. Myslím, že i Sobotka pocítila, proč balkánu, a přilehlých žánrů, nejde mít dost. Nekonečné písně s desetinásobným outrem, rychlé střídání hlasitých, rytmicky výrazných úseků s rozvleklými tichými pasážemi, mnohohlasy v tichu, repetitivní instrumentální motivy s dramaticky se měnící harmonií, liché rytmy, valčíky a mnohem víc. Konečně bylo zlomeno prokletí rozestavěných židlí, byly totiž nemilosrdně odsunuty na stranu, a celá zahrada tančila.

Fekete ještě podporuje oblíbený trend, kterým je prokládání písní krátkými vtipnými scénkami. Akordeonista Matija Solce, podle dostupných zdrojů loutkař, komunikoval v několika vstupech s publikem pomocí maňáska pandy. Šlo zároveň o vyplnění ticha během ladění nástrojů, což vedlo k neschopnosti udržet myšlenku kvůli kontrolování stavu zbytku kapely a k následné neschopnosti myšlenku opustit kvůli hereckému zápalu. My v redakci to moc dobře známe, rozhodně nesoudíme. Někdy je málo času a stránka sdíleného Google dokumentu je příliš prázdná. Redaktorstvo číhá v podobě anonymních lemurů na to, než se uráčíte dodatlovat text, který měl být hotový i s korekturou už před hodinou. Jsem provazochodkyně, balancuju mezi otřepanými frázemi a nepochopitelnými metaforami. Diamanty se tvoří pod tlakem, tohle bude bohaté naleziště.

Vytrhl mě počet znaků, stačilo. Bolí mě nohy z tance a broukám si melodie v sedmiosminovém rytmu.

Autorka má spoustu myšlenek, ale ztratila schopnost psát.

Když obec jednou rozhodne

Imprese ■ Anna Košťálová, Markéta Pospíšilíková

Oceněná rozhlasová hra podle povídky *Vypovězen* Karla Klostermanna v režii Jakuba Doubravy zaznívá na Šrámkově Sobotce ve večerních hodinách v prostorách Šolcova statku. Účastnictvo sedí uvnitř venkovské roubenky, za okny je tma a poklidným tichem prostupuje zdramatizovaný hlas Klostermannova textu. Adaptace novely z roku 1913 aktualizuje nadčasová témata lidského pokrytectví, xenofobie, politického „pletichaření“ a sociálních nerovností. Vypráví příběh rodiny Křenkových, které kvůli protipřistěhovaleckému nařízení nového starosty Frčka hrozí vypovězení z obce.

Hra důmyslně pracuje s různými zvuky venkova od jedoucího vlaku, spojeného s industrializací a urbanizací, po šum přírody. Končí „po klostermannovsku“ cynicky a trpce větou: „Takoví jsou jako plevel, ti se vždycky někde uchytí,“ která zdůrazňuje všudypřítomný aspekt lidské nevraživosti vůči sociálně zranitelným jedincům.

Autorky vzkazují: „Klostermann is not dead!“

Tao²

Rubrika *Na cestě 2* ■ Martina Rybová

Je to jako každý jiný poprvý. Poprvý na Sobotce. Poprvý s tím pravým patosem. Jak řekl *exRaport!* Jan, jednou mě ten patos zabije. V jednu chvíli jsem někde a v druhou chvíli, v tu pravou chvíli, v Sobotce (včera byla ta pravá chvíle v půl jedenáctý).

Ach, jak já to tu mám ráda, tak pateticky, krásně. A přesně tenhle patos mě zabije (doufám, že ne), milosrdně, např. málem projetá červená po sjezdu z dálnice v Boleslavi. Ale rozhodně nemilosrdně ve chvíli, kdy zkontroluju, že je Humpík vidět i v noci (ale jak krásně, tak skoro... nevinně!).

Proč tao na druhou? Zaprvé protože tao je cesta. A cesta rovná se cesta na Sobotku, je jedno kdy a jedno odkud. Zadruhé proto, že tao je cesta a tao je i ta cesta, kterou se právě ubírá *Raport!* (někdy se říkalo „brutální změna tématu“ – říká se to pořád?). A tahle tao, kterou se *Raport!* vydal, je podle mě hezky nová, svěží, smysluplná. Mám a budu to tu mít ráda (*Raport!* nevyjímaje). Samozřejmě vůbec nejsem zaujatá. Konec hlášení.

*Autorka vyjela po zaplacení anderthalb a přesně
v anderthalb se začala cesta šourat jak nic. Jo, a má ráda
závorky (kdybyste si nevšimli).*

BONUS: Chtěli jste to a máte to mít!

Splnění žádostí publika ■ Adam Hošek, Jan Trč

Strašný lesů pán

Já kráčím cestou sám
Tolik opuštěn a rozerván
Strašný lesů pán
To tak hezky zní – jó, to tam dám.
Zborcené harfy tón
Moje srdce zní jak prasklej zvon
stopnu kamion
píseň lásky hraju na trombón
jó to tam dám, jó to tam dám
jó to tam dám, jó to tam –

R: Když půjdeš cestou tam, kde růže vadnou
Tak dojdeš tam, kde všechny slzy spadnou
naději dávno nemáš vůbec žádnou
Jdeš pouští sám a sám

KÁHÁ KÁHÁ KÁHÁ Mácha
KÁHÁ KÁHÁ KÁHÁ...

Však cesta vede dál
jde bludištěm příběhů a skal
vše co sis kdy přál
najdeš jistě jen o kousek dál

Cestu v sobě mít
 projít svět a pak naleznout klid
 Kdo nechtěl dálku pít
 ten nepoznal, co znamená žít

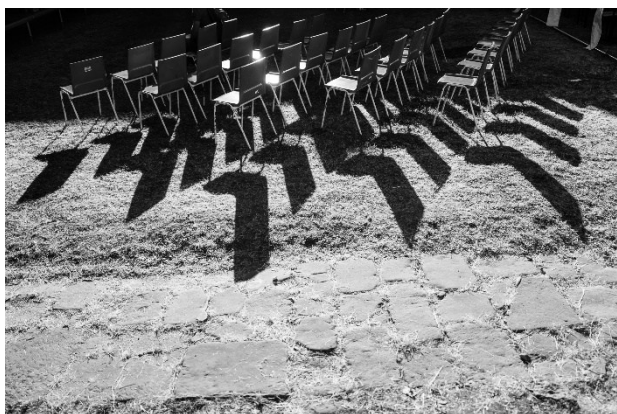
jó to já znám, jó to já znám
 jó to já znám, já to znám

R: Ved' mě dál cestu má oujé dál ved' mě
 furt bloudíš v záři slunce nebo ve tmě
 Ač hromů blesků zažiješ nesčetně
 Jen pořád kráčeš dál

R: Z usárny láhev rumu rychle vyndej
 do kroku zpívej Daňka nebo Green Day
 na mokré boty klidně chvíli pindej

Jen pořád kráčeš dál

Autoři vyřizují „není zač“.

Rubrika z tvůrčí literární dílny

Moucha, který přežil Sobotku

■ Lukáš Vítek, Antonín Handl, Klára Adamská, Matěj Kabíček, Alena Rašová, David Mertha, Marie Bicková

Sobotka je město plné lidí, zvláště v době konání významného kulturního festivalu, jehož název vám však nyní neprozradím, město, z něhož si lidé na dohled Českého ráje učinili vlastní ráj, avšak v rozporu s teologickou interpretací ráj prozatímní, dočasný, ráj-work-in-progress, ráj, z něhož není úniku, neboť není na rozdíl od jiných podobných rájů vězením; Sobotka je město plné lidí, kteří se nevědomky, a aniž by to tušili, těší na to, až potkají místního nejvýznamnějšího rodáka, domorodce, městského indiána: mouchu z doby ledové.

V lednu nepodstatného roku se bohužel komusi podařilo využít momentální indispozice místní Muchobraný a váženého rodáka městu dočasně odcizit.

Načež vypuklo pozdvižení. O zmizelém mušákově psaly všechny noviny Královéhradeckého kraje.

Díky GPS souřadnicím se Moucha vystopoval až do Pardubického kraje, což byla poslední kapka, a začalo obléhání.

Ve stejné chvíli, co obléhání vypuklo, dosedla na drobenkový koláč paní Macháčkové, rodačky z Pardubic, moucha, kteroužto paní Macháčková přesně mířenou ranou utěrky s pomstychtivým výrazem sprovodila z tohoto světa, a především z koláče.

Alespoň tak to tedy na první pohled vypadalo.

Ale Moucha, který přežil i dobu ledovou, už vítězně třepetal křídélky, směřuje, no kam jinam než domů.

Carotaphobia

■ Matěj Kabíček, Alena Rašová, David Mertha, Marie Bicková, Lukáš Vítek, Antonín Handl, Klára Adamská

Zíral jsem na ty malinké, kvašené, octem prosáklé okurky. Ve sklenici se jich mačkalo celkem šest, čtyři masivní, zabírající většinu prostoru, a dvě menší, vyplňující vzniklé mezery kolem stěn. Na dně, jak jsem si všimnul, jim společnost dělalo kolečko nažloutlé mrkve... nesnáším mrkev.

Zatřásl jsem sklenicí a nažloutlost odešla za masitou okurku s vyvaleným zeleným břichem. Tak a protože na mě kousky plodové zeleniny tak hloupě zíraly, rozhodl jsem se, že jich naráz spořádám celý půltucet, bez milosti, bez slitování.

Mrkev jsem se rozhodl rituálně zakopat, navzdory riziku, že mi pak na zahradě vyroste další mrkovník. Mé silné, protichůdné vášně pro zeleninu mě dovedly k tomu, napsat povídku do novin o psychopatickém hokynáři. Přišel mi pak nadšený dopis a můj výtvar jsme se studentem FAMU zfilmovali. Dostal se až na KVIFF. Neměl jsem z toho ale žádnou radost, protože mě ve snech, stejně jako mé literární alter-ego, pronásledovaly zeminou páchnoucí mrkve s rudýma očima.

Pozůstalost

■ David Mertha, Marie Bicková, Lukáš Vítek, Antonín Handl, Klára Adamská, Matěj Kabíček, Alena Rašová

„Vždycky to tady smrdělo jak spálená mrtvola a ze všeho nejvíc tohle zasraný křeslo,“ řve na mě brácha z kuchyně.

Nevím, co bych dal za to, kdyby už vypadnul.

I když mu to nepřiznám, brácha má pravdu. Fakt to tady smrdí jak fusekle vojáka z Afghánistánu.

„Vole, tak ho vyhod', nebo di na vzduch nebo nevím. Kdo to má furt... A proč tu máš furt tu zpíčenou kytaru, stejně na ni hraješ jednou za rok, já už z tebe fakt...“ sypal jsem ze sebe a uvnitř se mazlil se svou nahromaděnou frustrací.

Chvilí jsem myslel, že se k ní rozběhne, popadne ji a začne s ní mlátit o zem. Jenže on udělal něco, čím mě naprosto odrovnal – začal se smát. To mě dorazilo a musel jsem vztekle vyběhnout z obývacího a zamknout se v koupelně, abych ho nezabil.

Z koupelny jsem se vrátil až za tři dny po hluboké meditaci, to mě naučili horší kmeti v tom Afghánistánu.

Nikdo v bytě nebyl – z koupelny jsem tak vyrazil rovnou do obývacího, chytl to zasraný smradlavý křeslo a vynesl ho z domu na sběrný dvůr. Přece nebudu mít doma mrtvolu.

Velmi krátká povídka o psí nepohodě

■ Marie Bicková, Lukáš Vítek, Antonín Handl, Klára Adamská, Matěj Kabíček, Alena Rašová, David Mertha

V kupé jsme seděli jen my tři, Václavův pes se choulil v koutku a tiše vrčel. Měl hlad překonávající hlad nás ostatních. Za jiných okolností by už dávno okusoval naše podrážky, nicméně vycítil můj pečlivě skrývaný zánět mandlí a nechtěl prohlubovat mé nepohodlí.

Vlak měl už téměř hodinové zpoždění, a to nejhorší teprve mělo přijít. Z rozhlasu se ozvalo: „Cestující, z důvodu finanční krize Českých drah musím s lítostí oznámit, že tento spoj se právě zrušil, prosím vás o okamžité vystoupení z vlaku, přeji hezký zbytek dne.“

Pes zakňučel, schoulil se ještě hlouběji pod sedačku a svým ztrápeným výrazem dával najevo svou nevoli vůči této zprávě.

„Jacku, vylez,“ pobídl Václav svého šedivého vořecha. „Zbytek cesty budeme muset zase dojít pěšky.“

Vořech se smutně rozhlédl, olízl mastný papír od svačiny a odevzdaně vyrazil do šedivých polí za koroptymi.

Autoři svá díla vytvořili oběžníkovým způsobem.

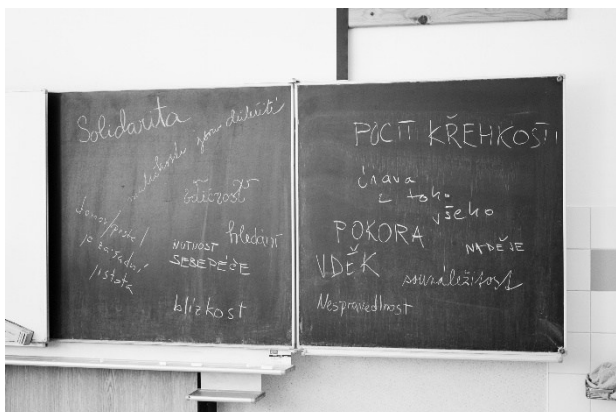
Šrám

Báseň ■ Drsoň Lkavý

*Básnivá krajina
pod zámek Humprechtem
uvízla v srdci mém
jak tříška pod nehtem.*

*Vyrvat ji netřeba,
nehledám pinzetu;
upřu zrak k Vokýnku,
podoběn sfinze tu*

*zůstanu pohřbený
dunami poezie.
Dokud se nevstřebá —
a nebo nevyhniže...*

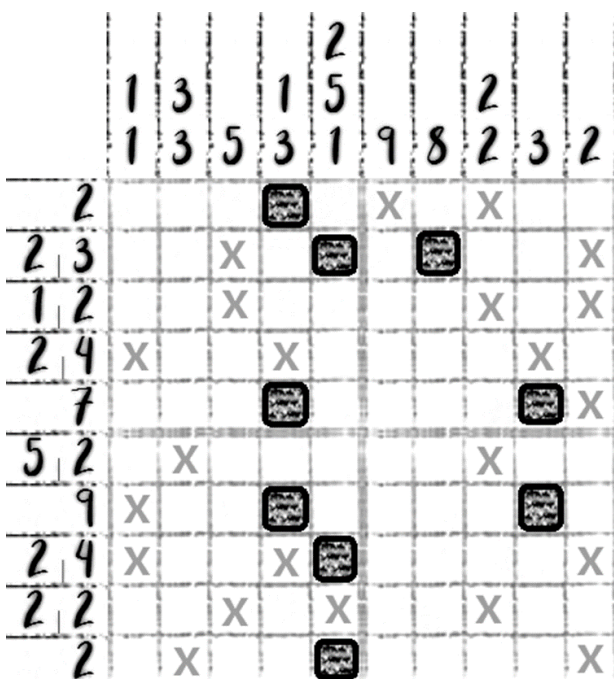
Fráňonogram

Dětská rubrika ■ Matyáš Valkoun, Axel Doubravů

Fráňův kamarád luští nonogram. Je to takový čtverečkovaný obrázek, který se vyplňuje podle pravidel. Kamarád už jeden obrázek rozpracoval, Fráňa ho jde dokončit. Přečte si pokyny a jde na to!

Každé číslo vedle řádku a nad sloupcem určuje počet po sobě jdoucích vybarvených čtverečků. Mezi jednotlivými čísly je vždy minimálně jeden prázdný čtvereček (tedy jeden anebo více). Čísla v legendě jsou již uspořádána ve správném pořadí.

Příklad:

Redakce oznamuje

Oznámení ■ Redakce *Raport!*u

Webová stránka programu Šrámkovy Sobotky se rozbila. Bez ohlášení změny a bez skrupulí si mění čas programu z 22:00 na 21:30, jako by se nechumelilo. Jaká náhoda, že zrovna včera.

Svátek má Radomír

Střípky z redakčního prostředí

Kdybych nevdala, tak mě prosím
ve vstanáct probud', než půjdeš
na oběd nebo tak. Chci jít taky na
oběd. Je koprovka na iběď.
Mňsem 🍷🍷🍷🍷🍷🍷 4:20

Moc mam chut' 4:20

A mam šest procent, tak nevím
zvonek probudí mě 4:20

Moc moc prosim 4:21

Chci na oběd s korpovkou a ne sám 4:21

Noc miluju 4:21

Podílíl pudu 4:21

👉👉👉👉👉👉 4:21

Úžasná 4:21

Mniši taky 4:22

😂😂😂 anoo vzbudím, před 11
stačí? 4:23 ✓

Redakce varuje

Varování ■ Redakce *Raport!u*

Příští rok budou ve Vokýnku prodávat mravenci.
Během včerejška si do díry pod dřevěným trámem
nanosili novou budoucí generaci.

Frazeologické okénko

Kdo šetří, jde pěšky.
Pod cestou je největší tma (počkej, to dává smysl...).
Kdo jinému cestu šlape, sám po ní jde.
Vlez mi na cestu.

Hlas publika

Publikum hlásá ■ Publikum

Preceptore/receptore/percentile, proč NEHRAJÍ?!

Apel na návštěvníky festivalu

Předžalobní výzva ■ Redakce *Raport!u*

Sedli byste si na hrob nebo náhrobek Fráni Šrámka?
Ne? Tak proč si sedáte na hroby a náhrobky kolem?

Předpověď sirén na čtvrtek

Vzhledem k událostem v předchozích dnech můžeme
(bohužel) s velkou pravděpodobností očekávat jednu
až dvě sirény, a to v čase 11:28–13:54. Neodhazujte
rozžhavené zbytky své plicní potravy do vyprahlé
trávy (kdo by to byl řekl, že vzplane), pomůžete tím
snížit počet denních sirén.

RYZE AVANTGARDNÍ PRAVIDELNÁ OBČAS RÝPAVÁ TISKOVINA!

Redakce: Sofie Hanounová, Martina Klhůfková, Eliška Rybová,
Eliška Nagyová, Bára Fiedlerová, Valentina Kučerová, Anna
Košťálová, Markéta Pospíšilíková, Magdaléna Kvasničková, Axel
Doubravů, Matyáš Valkoun, Marek Sechter, Faruk Cetinkaya.
Všechny fotografie tohoto obšťastníku s láskou fotografuje
© Jan Prokopius.

Vychází v Sobotce během 69. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka.
Cena 20 Kč.

Vydává spolek SPLAV!,
U Studánky 5, 170 00 Praha 7,
IČ 26674122. MK ČR E 15812

Časopis *Raport!* vychází za finanční podpory Státního fondu kultury.

raport.redakce@gmail.com

CC BY-NC-ND 4.0